

Fremsat den 28. februar 2023 af Mette Thiesen (DF), Alex Ahrendtsen (DF), Mikkel Bjørn (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Peter Kofod (DF), Morten Messerschmidt (DF) og Nick Zimmermann (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om at igangsætte en kulegravning af anbringelsesområdet

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2023 at igangsætte en kulegravning af hele anbringelsesområdet, og herunder særlig at undersøge og komme med anbefalinger til, om kommunerne, herunder kommunens børn og unge-udvalg, er den rette instans til at træffe afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet efter servicelovens bestemmelser, eller om afgørelseskompetencen med fordel bør overdrages til et andet organ.

Herudover og i forlængelse af ovenstående skal kulegravningen afdække, om det nuværende klagesystem er det rette, eller om det med fordel kan forenkles. Det skal også undersøges, om Ankestyrelsen er den rette klageinstans, og om Ankestyrelsen i praksis fungerer som en reel uvildig instans i dag.

Kulegravningen skal også se på, hvilke udfordringer der er i forhold til børnenes, forældrenes, netværkets og plejeforældrenes retssikkerhed, og se på kvaliteten i sagsbehandlingen og myndighedsudøvelsen. Som eksempel kan

nævnes sagsbehandlingens faglige niveau, iværksættelsen af forebyggende foranstaltninger, plejebørns samvær med biologiske forældre, plejeforældres ansættelsesvilkår, ændring af anbringelsessted, personalets faglighed og kompetencer på anbringelsesstederne efter serviceloven, hvordan anbringelsesstederne inddrages i sager om anbragte børn og unge, og endelig om kommunernes økonomi står i vejen for kvaliteten i sagsbehandlingen og de afgørelser, som skal træffes i forhold til et barn eller en ung.

Til at forestå arbejdet med kulegravningen skal der ned-sættes en ekspertgruppe med fagpersoner, organisationer, tidligere anbragte og andre med særlig ekspertise inden for anbringelsesområdet.

Kommissoriet for ekspertgruppen skal forelægges de partier, som støtter nærværende beslutningsforslag.

Ekspertgruppens anbefalinger skal efterfølgende til for-handling.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en redigeret genfremstilling af Dansk Folkepartis beslutningsforslag B 8 (Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en ekspertgruppe på anbringelsesområdet) fra folketingsåret 2019-20.

I september 2018 udgav den juridiske tænketank Justitia rapporten »Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces«. Justitia har i rapporten undersøgt processen, fra at kommunen bliver opmærksom på et barns mistrivsel, til afgørelsen om tvangsanbringelse er truffet, med særlig fokus på de retsgarantier, som skal sikre familiernes retssikkerhed. I rapporten identificeres en række retssikkerhedsmæssige udfordringer ved den nuværende ordning, som bl.a. omfatter følgende:

- Der er manglende eller mangelfuld vejledning, når forældre skal beslutte, om deres barn skal anbringes frivilligt for derved at undgå en tvangsanbringelse.
- Afgørelsen om tvangsanbringelse træffes af børn og unge-udvalget, der ikke er uafhængige af den forvaltning, som har oplyst og behandlet sagen.
- Akutte afgørelser træffes af en lokalpolitiker uden faglig viden om området.
- Børnene inddrages ikke tilstrækkeligt i deres egen sag.

I rapporten fremsættes en række anbefalinger på side 102 ff til, hvordan tvangsanbringelsesprocessen kan forbedres og retssikkerheden for børn og forældre kan styrkes.

Den primære løsning på de retssikkerhedsmæssige udfordringer er ifølge Justitia, at kompetencen til at træffe afgørelse om tvangsanbringelse i første instans henlægges til et andet organ, der i højre grad er uafhængigt af forvaltningen. Den primære anbefaling er, at kompetencen henlægges til det familieretlige system.

Siden det tidligere beslutningsforslag, B 8 (Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en ekspertgruppe på anbringelsesområdet) fra folketingsåret 2019-20, blev fremsat, er den brede politiske aftale »Børnene Først« blevet indgået den 11. maj 2021. I høringssvarene til forslag til Barnets lov, der skal udmønte aftalen, bemærker Justitia bl.a. følgende i deres høringssvar på side 4 og 5:

»Justitia har i rapporten »Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces« fra 2018 analyseret og vurderet de forskellige retssikkerhedsgarantier, som kendetegner den nuværende proces, når der skal træffes afgørelse om tvangsanbringelse af et barn. Der blev i den forbindelse konstateret en række forskellige retssikkerhedsmæssige udfordringer ved den nuværende ordning, og Justitia foreslog på denne baggrund bl.a. en ny ordning, hvor afgørelser om tvangsanbringelser i første instans træffes af et organ, som er uafhængig af forvaltningen, og hvor der samtidig er sikret et forenklet klagesystem og bredere kompetencer, herunder bl.a. en højere vægtning af repræsentationen af de børnesagkyndige. Justitia foreslog også i rapporten, at Børne- og Ungeministeriet iværksatte tiltag med henblik på at skabe hurtige og synlige forbedringer af sagsbehandlingskvalitet, og at kommunerne pålægges at sikre, at de

sagsbehandlere, der skal gennemføre børnesamtaler, skal have modtaget særlig forudgående undervisning i samtalerne gennemførelse. Justitia foreslog endvidere i rapporten, at forvaltningens pligt til at vejlede om konsekvenserne af en anbringelse med og uden samtykke blev indskrevet direkte i lovgivningen, så det i højere grad sikres, at der er reel opbakning til en frivillig anbringelse hos forældrene, og at familien i modsat fald beskyttes af de retssikkerhedsgarantier, som kendetegner tvangsprocessen. Herudover foreslog Justitia bl.a., at der etableres en beneficierungsordning for de advokater, der skal repræsentere forældre og børn i tvangsanbringelsessager. Justitia finder det beklageligt, at lovudkastet ikke ses at følge op på de nævnte forslag eller rapportens øvrige forslag og at der heller ikke i øvrigt tages højde for de i rapporten konstaterede problemer, der er med processen i forbindelse med tvangsfjernelse.«

Forslagsstillerne mener, at ovenstående understreger at der stadig, på trods af aftalen om »Børnene Først« er behov for en kulegravning af anbringelsesområdet.

Problemstillingerne på anbringelsesområdet er ikke nye. Eksempelvis viste en intern undersøgelse i 2017 af sagsbehandlingen på anbringelsesområdet i Københavns Kommune, at der var fejl i samtlige 77 undersøgte sager. Undersøgelsen er omtalt i artiklen »Intern kommunal undersøgelse afslører fejl i samtlige anbringelsessager« på dr.dk den 28. maj 2017.

Undersøgelsen viste også, at der i flere sager manglede børnefaglige undersøgelser, at handleplaner ikke blev udarbejdet, og at børnene og de unge ikke blev inddraget i samtaler om deres anbringelse.

Behovet for en kulegravning underbygges endvidere af de mange mediasager, der har været.

Der kan bl.a. henvises til programmet »Reporterne« på 24syv.dk, hvor indslaget »Ankestyrelsen blåstempler tvivlsomme tvangsfjernelser« blev sendt den 23. november 2022. I indslaget beskrives det, hvordan tre whistleblowere i Ankestyrelsen i årevis har bevidnet, at børn kan være blevet fjernet fra deres forældre, selv om de ikke burde.

I artiklen »Socialrådgiver rejser kritik: Kommune svigter udsatte børn« på tv2ostjylland.dk den 18. januar 2023 er det beskrevet, hvordan en anonym socialrådgiver i Aarhus Kommune har ringet til Ankestyrelsen og orienteret om kritisable forhold i Familiecentret i kommunen, og der rejses konkret kritik af besparelser på det sociale område, som ifølge socialrådgiveren bl.a. betyder, at lederen får rådgiverne til at omgå reglerne, så der anbringes færre børn.

Herudover er der til stadighed sager i medierne om kommunale fejl i sagsbehandlingen på anbringelsesområdet. Eksempelvis har Jyllands-Posten i artiklen »10 års ulovligheder forfølger Langeland Kommune i børnesager« den 17. april 2022 afdækket, hvordan Langeland Kommune i 10 år har haft problemer med at overholde loven i anbringelsessager.

Ligeledes har der været sager, hvor Ankestyrelsen er blevet kritiseret for ikke at være en uafhængig klageinstans, da man tillægger kommunens oplysninger for stor vægt i afgørelserne, selv om oplysningerne ikke er korrekte. Der henvises til artiklen »Ankestyrelsen afviser klage: – Der er ikke nogen retssikkerhed for forældre og børn« på tv2fyn.dk den 12. april 2022.

På trods af at problemerne længe har været kendt, er de ikke blevet løst tilfredsstillende. I pressemeddelelsen »Børnesagsbarometret: Kommuner reagerer ved akut behov for støtte« fra den 10. juni 2022 på sm.dk fremgår det eksempelvis: »Omvendt er kravet om en samtale med barnet om en påtænkt foranstaltning – eksempelvis en anbringelse – før kommunen træffer afgørelsen, kun overholdt i 57 procent af sagerne. Og kravet om at følge op på en foranstaltning efter senest tre måneder, er kun overholdt i 50 procent af sagerne«.

Det er på den baggrund forslagsstillernes opfattelse, at der skal nedsættes en ekspertgruppe der kan kulegrave hele

anbringelsesområdet, så der kan sættes en stopper for de mange anbringelsessager, hvor lovgivningen ikke overholdes. Det skal undersøges, hvor og hvordan der er behov for at styrke retssikkerheden for børn, forældre, børns netværk og plejefamilier og herunder om afgørelseskompetencen i anbringelsessager bør placeres andetsteds end i kommunernes børn og unge-udvalg. Endelig skal det undersøges, om Ankestyrelsen fungerer, som den skal, ved klagesager på anbringelsesområdet, og om Ankestyrelsen i det hele taget er den rette klageinstans for afgørelser truffet i kommunerne.

Økonomi

Det vurderes, at udgifterne til selve kulegravningen er begrænsede. De partier, der kan tilslutte sig beslutningsforslaget, er forpligtet til sammen at tilvejebringe den nødvendige finansiering. Det kunne eksempelvis ske via udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds og arbejdsmarkedsområdet for 2024.

Skriftlig fremsættelse

Mette Thiesen (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at igangsætte en kulegravning af anbringelsesområdet.

(Beslutningsforslag nr. B 42)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.